

Společnost pro církevní právo

ZRCADLO CÍRKVE

9/2022/1

Aktuality Společnosti pro církevní právo
Praha – Brno – Olomouc – Stříbro – České Budějovice

1. září 2022 | 13. ročník

15. srpen 2022: poutníci v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Stříbře po mši svaté.
15th August 2022: pilgrims in the Church of the Assumption of the Virgin Mary in Stříbro after a Holy Mass.

Foto Farnost Stříbro

Sdružení pro podporu výuky náboženství ve školách

K novému školnímu roku

Napadlo nás někdy, k čemu nám to bylo dobré, že jsme chodili na hodiny výuky náboženství? A k čemu je to dobré žákům? Už přes třicet let je zase výuka pro zájemce o tento předmět v dotaci jedné hodiny týdně možná, takže kladné odezvy respondentů (o kterých tentokrát uvažujeme) bychom určitě měli. Vzpomínám na některé názory žáků a studentů, s kterými jsem na toto téma debatovala.

Jana s Majkou se shodly na tom, že je to to, „že pochopily díky katechetce, co je modlitba a její nezbytnost pro život člověka“.

Jiří za nejdůležitější považuje křesťanskou odpověď na svou osobní nejistotu a zmatek ohledně lidské smrti. Ten v něm způsobovaly všeobecné fráze veřejnosti, jak se „na nás dívají mrtví z obláčku tam seshora“, což jsou časté útěšné pohádkové reflexe lidí, kteří si s otázkou smrti vlastně nevědí rady. Je rád, že tak nedopadl.

Alici nejvíc zaujaly příběhy osob ze Starého zákona. Říká, že ji ohromuje, jak jsou aktuální, protože jí nasvítily i její životní situace a mnohokrát jí pomohly nasměrovat vlastní chování, reakce a jednání, a hlavně jí učí logicky myslet v širokých souvislostech v oblastech lidských vztahů, historii a politice.

Eva s Martinem získali vřelý vztah k Novému zákonu, zejména k evangelním zprávám o životě a působení Ježíše a z nich vyplývající možný přímý osobní vztah v Eucharistii. Eva studuje křesťanské umění a Martin se vydává na profesionální cestu teologie.

S tím trochu souvisí i obliba mnohých, kteří si vybrali některé výrazné křesťanské osobnosti, s jejichž životem a dílem se při výuce seznámili a ty se jim často staly momentálními nebo životními vzory pro vlastní život křesťanský, občanský i soukromý. Jejich množství a rozmanitost pro mne byly docela překvapivé.

K promyšlení je fakt, že tázaní vesměs zdůrazňovali, jak pro ně bylo dobré, když měli možnost kvalitně s učiteli a katechety diskutovat a tříbit si své znalosti, zkušenosti a postoje. To je povzbudilo v tom, že křesťanství není pro člověka brzda, ale dobrá cesta k člověčenství, nejen k živočišství. K začátku školního roku si proto můžeme přát, abychom k tomu přispěli svým vkladem. Jistě to bude i v případě prvňáka Cyrila, který se kromě tělocviku těší nejvíc na náboženství s panem farářem, protože jim loni prozradil, že letos bude do školy přijíždět na své nové motorce, což je pro Cyrila, budoucího motocyklového šampiona, ta nejlepší zpráva.

*Eva Bartoňová
zakladatelka Dívčí katolické školy*

Recenze

Josef Petr Ondok: Muklovský Vatikán

Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK) ve spolupráci s Českou křesťanskou akademií,
Brno, 2005, 135 s., ISBN 80-7325-040-3.

Kniha Josefa Petra Ondoka *Muklovský Vatikán* líčí s obdivuhodným nadhledem, lehkostí a na mnoha místech i s laskavým humorem dramatické období autorova života, kdy se stal obětí zvláště komunistické justice. Josef Petr Ondok, řeholník Kongregace bratří Nejsvětější svátosti (petrinů), v roce 1951 tajně vysvěcený na kněze, rovněž však i vědec, nositel doktorátu z logiky a filosof, byl ve vykonstruovaném procesu *Bárta a spol.* odsouzen komunistickou justiční mašinerií 1. listopadu 1952 k 17 letům vězení za údajnou velezradu. Skutečným důvodem, pro který se znelíbil komunistické moci, však byla jeho činnost ve studentských vzdělávacích kroužcích Katolické akce. Z drastického trestu odnětí svobody v délce 17 let si Josef Petr Ondok odseděl v nejkřutějších věznicích tehdejší doby, a to včetně několikaletého pracovního nasazení v uranových dolech, celých 12 let. A právě toto nelehké období autorova života kniha *Muklovský Vatikán* osobitým způsobem popisuje.

Kniha po úvodním slově, kterého se ujali prof. PhDr. Jiří Hanuš, Ph.D., a Mgr. Jan Vybíral, a následující autorově předmluvě obsahuje čtyři kapitoly korespondující s názvy věznic, v nichž autor strávil dlouhých 12 let. Děj knihy nás tak zavádí do věznice Mírov, do Tábora L na Jáchymovsku, do Leopoldova a do Valdic – Kartouz. Závěr knihy doplňují přílohy obsahující úvod odsuzujícího rozsudku a přepis jeho části, část osobního vězeňského spisu autora a další dokumenty včetně několika fotografií z vězeňského prostředí, jakož i ze života autora po puštění na svobodu.

Již v autorově předmluvě je osvětlen samotný název knihy *Muklovský Vatikán*, který je odvozen od staré budovy v leopoldovské věznici, do které byli nastěhováni vězni z církevního prostředí za účelem jejich izolace od ostatních vězňů z důvodu, aby – jak sám autor uvádí – nemohli ohrozit socialistickou převýchovu ostatních vězňů svou ideologií a náboženskými předsudky. K obdobné, více či méně důsledné, separaci vězňů z církevního prostředí od ostatních vězňů docházelo i v dalších věznicích tehdejší doby. Jak však autor s notnou dávkou humoru popisuje, v některých případech byla tato izolace záměrně prolamována ze strany samotných bachařů, a to často z důvodu ochrany prominentních vězňů. Tak tomu bylo například v případě odsouzenců ze Slánského skupiny, kteří při vnitrostranických čistkách uvnitř komunistické strany byli odsouzeni k trestům odnětí svobody. Bylo značně pravděpodobné, že ze strany ostatních politických vězňů by se těmto nedostalo příliš vlivného přijetí, zatímco jejich umístěním mezi politické vězně z církevního prostředí byla eliminována možnost fyzické odplaty za jejich předchozí aktivní účast na komunistické tyranii.

Následující kapitoly popisují jednotlivé etapy autorova věznění s poutavým líčením života za mřížemi komunistických žalářů a zřejmým důrazem na popis charakterů a životních příběhů osobností z prostředí církve, které autor během svého věznění potkal. V kapitole Mírov je tak popsáno autorovo setkání s teologem *Josefem Zvěřinou*, který – jak autor uvádí – se stal jeho velkým životním druhem při procházení kriminály naší vlasti. V této kapitole je rovněž zachycen silný dojem, který na autora udělala osobnost dominikána *Jakuba Zemka*. Autorovo

setkání s pestrým spektrem vězňů, a to od letců RAF přes prominentní komunistické vězně až po výrazné osobnosti z prostředí církve, je zachyceno v kapitole Leopoldov. Z těchto osobností nelze opominout autorovo setkání s *Václavem Vaškem*, autorem mnoha děl zabývajících se historií katolické církve, *Štěpánem kardinálem Trochou* či biskupem *Stanislavem Zelou*. Autorovo nedobrovolné putování komunistickými lágry uzavírá kapitola Valdice – Kartouzy, kam byli převeleni věznění kněží z Leopoldova, kteří nebyli propuštěni při amnestii v roce 1960. Zde je popsáno setkání s knězem *Antonínem Mandlem*, který byl ve vykonstruovaném monstrprocesu *Zela a spol.* odsouzen k 25 letům vězení. Při popisu tohoto setkání autor vyjadřuje hluboký obdiv k osobnosti *Antonína Mandla* a jeho širokému rozhledu nejen v teologii, ale též v uměleckých a literárních oblastech.

Jak autor sám uvádí, cílem jeho díla není popisovat hrůzy komunistických kriminálů či dokumentovat dobu perzekuce církve komunistickým režimem, nýbrž evokovat atmosféru soužití kněží v podmínkách komunistického vězení, v němž se setkaly osobnosti různého typu. Autor tak s velkou mírou citlivosti, jakož i s humorem v jistém smyslu kontrastujícím s realitou nejtvrdějších komunistických věznic padesátých let, popisuje různé způsoby vyrovnávání se jednotlivých osobností s nastalou situací a jejich vzájemné interakce. Při líčení těchto situací se projevuje vysoká míra soucitu autorovy osobnosti a respekt k charakterům jiných lidí.

Recenzované dílo bylo poprvé vydáno Centrem pro studium demokracie a kultury ve spolupráci s Českou křesťanskou akademií v roce 2005. K druhému vydání došlo v roce 2007. V letošním roce Centrum pro studium demokracie a kultury přistoupilo k vydání dvou memoárových textů s názvem *Paměti*, které kromě textu díla *Muklovský Vatikán* obsahují rovněž text *Vzpomínky na studijní léta*, ve kterých J. P. Ondok popisuje svůj život od studií na petrinském internátu, přes středoškolská a vysokoškolská studia až po své zatčení komunistickou Státní bezpečností v roce 1951.

Poutavé vyprávění knihy *Muklovský Vatikán* a náhled na osudy vězňů postižených komunistickým bezprávím ze značně jiné perspektivy, než jakou nabízejí jiná díla touto tematikou se zabývající, lze čtenářům vřele doporučit.

Tomáš Tuza

Revue církevního práva se v soutěži o nejlepší právníký časopis umístila na 6. místě

Revue církevního práva se v letošní soutěži Společnosti českých, německých, slovenských a rakouských právníků Karlovarské právníké dny o nejlepší právníký časopis v České republice a Slovenské republice za poslední období umístila na 6. místě mezi 36 soutěžícími časopisy.

Výsledky vyhlášené na XXIX. kongresu dne 17. června 2022:

1. Bulletin advokacie/Advokátní deník (Česká advokátní komora), 214 bodů,
2. Právní rozhledy (C. H. Beck Praha), 195 bodů,
3. Právník (Ústav státu a práva AV ČR), 192 bodů,

4. Soudní rozhledy (C. H. Beck Praha), 179 bodů,
5. Časopis pro právní vědu a praxi (Masarykova univerzita, Brno), 172 bodů,
6. Revue církevního práva (Společnost pro církevní právo), 161 bodů.

Děkujeme každému, kdo hlasoval pro náš časopis. Věříme, že nás příště podpoří větší počet našich čtenářů.

Nový kurz o genealogii a heraldice na KTF UK

Od října letošního roku pořádá Katolická teologická fakulta v Praze kurz celoživotního vzdělávání / univerzity třetího věku s názvem *Genealogie a heraldika: vybrané pomocné vědy historické a jejich aplikace*. Jedná se o dvousemestrální kurz se setkáními 1x za 14 dnů (celkem 15 setkání), jehož výuka bude probíhat prezenčně vždy v pondělí od 16.30 do 18.00 v budově Katolické teologické fakulty v Praze-Dejvicích. Kurz bude obsahovat i přednášky o tituluře a nástupnickém právu. Garantem a vyučujícím kurzu je *Mgr. Petr Nohel, Ph.D.* Termín pro přihlášení je 14. září 2022. Více informací naleznete na:

<https://www.czv.ktf.cuni.cz/CZVKTF-205.html>

Petr Nohel

Sdružení pro podporu povolání ke kněžství, do řeholí a služby farních hospodyň

Pokračujeme v seriálu o významu služby farních hospodyň uveřejněním čtvrtého dílu článku Mons. Ladislava Simajchla.

Živá fara – srdce živé farnosti (4. díl)

Jak ženy pomáhají k oživení fary na centrum farnosti

4. Kněz by měl říkat: „Nemohu si dovolit nemít na faře farní sestru.“

Je čas uposlechnout výzvy svatého Otce, – řekli jsme si. Je čas něco udělat proti zastuzeným farám, řekli jsme si. Je třeba odstranit bariery předsudků, které podlamují u věřících žen ochotu jít na faru. Je třeba prolomit bariery u mnoha dnešních kněží.

Slýcháme občas mínění, že kněží jsou na farách sami proto, že se bojí žít pod jednou střechou se ženou. Tomu nevěřím. Kněží v duchovní správě nejsou a nesmí být mniši izolovaní od světa. My jsme ve styku se ženami všude a stále. Kněz, který by neuměl zachovat správnou míru ve styku se ženami, dlouho by knězem nezůstal.

Každý kněz byl 5–6 let odborně vychováván, aby jeho celibátní osamělost nezplaněla do staromládenectví, ale rozvinula se do duchovního otcovství. Do láskyplně otcovského vztahu ke všem kolem sebe – i k ženám. Také žena musí být uvedena do správné spirituality, aby nepřišla na faru jako svůdkyně, ale jako Lazarova sestra Marie a Marta v jedné osobě. Kde je u kněze i u hospodyně řádný duchovní život, potíže nevznikají.

Spíš věřím tomu, že kněží se bojí ženské saňovitosti, panovačnosti, upovídání. Bojí se, že když přijmou na faru starší ženu, důchodkyni, už s její povahou a návyky nic moc nesvedou. Že tam už je pozdě na hlubší převychovávání, zaučování do potřebných schopností. A bez toho to pak nejde. To je obava oprávněná. Ale dobrý duchovní vůdce dokáže i u starších lidí probouzet a rozvíjet dobré povahové stránky – a nějaké povahové klady má každý člověk.

Úplným řešením samozřejmě bude, až si tuto službu zvolí mladé dívky jako své životní povolání. Až se pro profesi farní sestry, spolupracovnice kněží na farách, odborně a duchovně vyškolí.

Třetí příčina kněžské osamělosti na farách může být v podvědomé obavě kněze o svou svobodu v rozhodování. Generace dnešních kněží není zvyklá, aby jim někdo do jejich práce mluvil. Moc dlouho byl kněz na faře sám. Po řadu desetiletí se naše farnosti podobaly podniku o jednom pracovníkovi.

A teď jde právě o to, aby kněz už nebyl na všechno sám. Aby dovedl kolem sebe vytvářet tým laických spolupracovníků. – A inteligentní žena na faře, věřící a hodná, ta mu vydá za dobře půl kaplana.

Kaplany dnešní kněží nedostanou – biskupové je nemají, a tak hned mít nebudou. Věřím však, že mezi dnešními ženami a dívkami je mnoho takových, které by rády svůj život zasvětily této formě služby Božímú království. Nehrnou se do ní dosud jen proto, že o tom nic nevědí.

Ještě se podívejme na zlé následky kněžské osamělosti, jak to na mnoha kněžích můžeme denně pozorovat.

– Osamělí kněží jedí ne podle zdravotních hledisek, ale podle snadnosti a dosažitelnosti pokrmu. Následkem jsou zdravotní potíže a obezita: vyhodit je to škoda, tak to dojm.

– Osamělí kněží jsou ohroženi dvojím extrémem: buď že upadají do samotářství – nebo vyhledávají společnost mimo faru až příliš.

– Z pracanta, který je na všechno sám, se dříve nebo později stává neurotický uhoněný chrt bez laskavosti a bez radosti ze své práce. Nemá si s kým doma pohovořit, nemá komu sdělit denní starosti a radosti. Chybí tu účastná osoba, chybí tu rovnováha ženského prvku na faře.

To je jen náznak nedobrych následků kněžské osamělosti pro osobu kněze. Ale i pro farnost má fara bez ženy nedobré následky. Fara je důležité styčné místo, centrem kontaktu pro všechny ve farnosti. Má být viditelným symbolem farního společenství. Když kněz chodí po svých povinnostech, není doma, hospodyně přichází otevřít na zazvonění, zvedá telefon, informuje, kdy je možné setkání s knězem, poznačí mu návštěvu do diáře. Kde není hospodyně – jaképak kontaktní centrum? Jaký má „apoštolát přítomnosti“ v duchu Ch. Foucaulta. Jaképak nabídky osobního setkání s knězem?

Ale slyším už hlasy spolubratří: „Copak o to, takovou ideální hospodyně – spolupracovnici, jak ji tu líčíš – tu bych bral rád. Ale když se mi nějaká přihlásí, bude taková? Nebude to spíš ta z obrázku svatého Jiří?“

Co na to odpovědět? Jisté riziko je ve všem, co děláme. To bychom nemohli dělat nic, kdybychom se nechali předem odradit představou možných neúspěchů. Vždyť tu hospodyni budeš duchovně vést. Vždyť většina normálních lidí vychovatelná je. Nevím už, který moudrý církevní Otec řekl: „Chceš-li obrátit člověka, vezmi ho do domu a nech ho rok s tebou bydlet.“

Závěrem shrňme: kněz by se neměl ptát, zda si může dovolit mít na fáře ženu – hospodyni. Spíš by se měl ptát, zda si může zodpovědět ve svém svědomí a před svou farností, nemít na fáře nikoho. Jaká pak je živá pastorec bez živé fary?

Mons. Ladislav Simajchl

Převzato z http://knihovna.net/KNIHA/0015_t.htm, pokračování příště

Gratulace

P. ThDr. ThLic. Mgr. Martin Šabo, Ph.D., CSsR, vědecký pracovník Ústavu pro právní otázky náboženské svobody Právnické fakulty Trnavské univerzity v Trnavě, vězeňský kaplan, oslaví 3. září 2022 své 45. narozeniny.

ICLic. Mgr. Bc. Eva Vybíralová, Ph.D., historička Ústavu pro studium totalitních režimů, obhájkyň svazku Metropolitního soudu Arcidiecéze pražské, se 9. září 2022 dožívá 40 let.

Prof. JUDr. Josef Salač, Ph.D., profesor Právnické fakulty Univerzity Karlovy a zakládající člen Společnosti pro církevní právo, oslaví 10. září 2022 své 60. narozeniny.

Mgr. Tomáš Huštan, právník Arcidiecézní charity Praha, se 10. září 2022 dožívá 30 let.

PhDr. Pavla Stuchlá, Ph.D., historička, odborná pracovnice Městského muzea a galerie ve Vodňanech, oslaví 12. září 2022 své 50. narozeniny.

Mgr. Attila Bencze oslaví 13. září 2022 své 45. narozeniny.

P. JCDr. Jozef Ivan, Ph.D., soudní vikář Řeckokatolické eparchie Košice, oslaví 14. září 2022 své 50. narozeniny.

Mgr. Jiří Šimon oslaví 15. září 2022 své 40. narozeniny.

Periodikum *Zrcadlo církve*, Aktuality Společnosti pro církevní právo Praha – Brno – Olomouc – Stříbro – České Budějovice vydává a rozesílá Společnost pro církevní právo, z. s., Sudoměřská 25, 130 00 Praha 3.

Fotografie na titulní straně: 15. srpen 2022, poutníci v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Stříbře po mši svaté. 15th August 2022: pilgrims in the Church of the Assumption of the Virgin Mary in Stříbro after a Holy Mass. Foto Farnost Stříbro.

Šéfredaktor:	P. Jiří Rajmund Tretera OP
Zástupce šéfredaktora:	Záboj Horák
Redaktor:	Jakub Nagy
Layout:	Marek Novák
Technický redaktor:	Tomáš Grundza

Starší čísla online: spcp.prf.cuni.cz/aktuality. Zrcadlo církve vychází dvakrát měsíčně.

spcp@prf.cuni.cz

ISSN 2695-0111